

To isto knjižico, katera razklada jednostavno računovodstvo z ozirom na zakonite ustanove, je na svitlo dal gori navedeni marljivi pisatelj Česki. Naj ste obé toplo priporočani našemu občinstvu!

* Na „Ocjenu“ zbornika sadašnjih pravnih običaja u južni Slovena, uvrstenu v XXXII. Radu jugoslovenske akademije. Primjedbe V. Bogišića. Tudi ta knjižica, ki je v posebnem iztisku nedavno na svitlo prišla v Spljetu tiskom Antona Zannoni a, je vredna pozornosti Slovencev.

Kratkočasno berilo.

Pred 100 leti — ljubezen pa jezik.

Hrvatski lepoznavski časnik „Vienac“ je prinesel nedavno zaljubljeno pismo, ki ga je pred 100 leti pisala neka Hrvatica „Antonia N—č“ svojemu dragemu „Bolteku“. Izraz srčnih čutil v tem pismu ne kaže drugega kakor to, da so zaljubljena pisma pred 100 leti se prav tako glasila kakor dandanes, tedaj o tej zadevi navedeno pismo nikakor ni zanimivo; al zanimivo je zaradi jezika, ki v govoru proste Hrvatice, ki je svojega „Bolteka“ še celó onikala, ves podoben govoru proste Slovenke. Omenjeno pismo se po „Viencu“ tako le glasi: „Boltek Dragi Srdce moje! Ja Njih Lepo Pozdravljam, Oni su meni Radost vu Žalosti, Svetlost vu Temnosti; ako pijem, na Njih mislim, ako jem, na Njih mislim, ja Njih s Srdca Ljubim, na Njih mislim, kada Zorja počne. Ja sam Njih Ljubila i Ljubim Njih, Boltek Dragi Srdce moje; Srdce me boli da Jeden Drugomu nesme. Ja Njih Lepo Prosim, Naj mi odpišeju, kaj goder znaju Ostajem Verna Draga! Antonia N... č“.

Napis pismu je bil: „Dragi Boltek: Srdce moje!“

Naši dopisi.

Iz Rusije 15. avgusta. 7. — Po priložnosti počitnic sem se odpravil na vse konce in kraje naše Evropske Rusije, kakor da bi potoval iz Ljubljane čez Rim, Pariz, Berolin in Dunaj nazaj v Ljubljano.*) Radoveden sem bil, kaj narod tu in tam o današnji vojski misli, a zvedel nisem nikjer nič novega; kakor tukaj mislijo, tako mislijo po vsi Rusiji. Vsak je pripravljen žrtvovati, kolikor more, vsacega junaka je volja vstopiti „v pohod“, če bi bilo treba; na vseh železničnih postajah in v vsakem mestecu „raznoščiki“ prodajajo časopise in „novejšija telegrammi“, v vagonih skoraj ni drugega razgovora, razen „razsuždenji o vojne“. In kako sodijo Rusi o vojski zdaj, ko v Aziji že dva meseca le drug na drugega preži, in v Bulgariji po Plevenski bitvi drug na drugega gleda? „Zmotili smo se iz prvega začetka; za Kavkaz bilo bi treba bilo poslati 60.000 vojakov več, a v Bolgarijo 100.000 več, in tako bi zdaj bili že pred Carigradom; izgubili smo dva meseca.“ Tako sodijo vsi in tudi sama vlada, ki odpravlja zdaj še 180.000 ratnikov na pomoč obema armadama.

Priobčiti Vam imam dva dokumenta velike važnosti za resnicoljube. V včerajšnjih časopisih čitamo sledeči telegram glavnega vojskovođe našega: „V inostranih časopisih mnogo govore o begu naše armade po nesrečni bitvi pri Plevni, kako so se Turki gnali za našimi do Sviščeva, kako se nam ni udalo zajeti Ruščuk in Silistrijo, kako so Turki zmagali pri Ruščuku, Razgradu in na drugih mestih. Vse to je taka previhana laž, kakoršna je bila izmišljena

*) Mnogo naših bralcev je že popraševalo: kako da je cenjeni g. dopisnik Ruski omolknil? Radostni smo tedaj sprejeli ovi dopis.

zmaga Turkov nad nami pri Nikopolji in Beli, katero so sovražni listi širili uni mesec po svetu. Enkrat za vselej prosim puščati iz nemar sistematično laž, katero širijo Turški in turkofilski Evropski časopisi. Kedar od mene ni nikakoršnih sporočil, je to znamenje, da ni nič novega na bojišči in da je vse v redu. Kedar je nas zadela nesreča, sem sam nemudoma telegrafiral.“

Vodja diplomatične kancelarije glavnega polkovodca, Nelidov, je razposlal našim poročnikom na Dunaj, v Berolin, Pariz, London in Rim sledečo depešo od 27. julija iz Trnova: „Turška vlada razglša po Evropskih časopisih celo vrsto lažnjivih grozovitosti, katere doprinaša naša armada. Želeča, kakor je videti, s takimi nesramnimi lažmi zmotiti omikani svet in oprati svojo armado od gnjusnih njenih zverinskih zločinstev, Turška vlada vendar ni mogla skriti vse resnice. Da ne bomo govorili o mnogih drugih slučajih Turškega zverinstva, že popisanih v časopisih, opominjamo le to, da je naša armada, ko je zajela Šibko, našla celo grudo glav Ruskih vojakov, katerih telesa so blizo ležala razmesarjena. Temu priča je nekoliko inostranih oficirjev, ki spremljajo našo armado, in dopisnikov inostranih časopisov, kateri so sestavili o tem formalni protokol. — Pošiljam Vam, gospod poročnik, prepis dokumenta in Vas prosim s poveljem velikega kneza, glavnega vojskovođe, razglasiti imenovani protokol v časopisih tiste dežele, kjer ste akreditovani.“

„Protokol iz Kazanlika 21. julija 1877.“

Mi inostranci prejemi dovoljenje spremljati Rusko armado kot poročevalci nekaterih glavnih organov Evropskega časopisja, štejejo si v svojo dolžnost, spričati barbarsko postopanje Turške regularne armade pri Šibki. V krvavih bitvah 17. in 18. julija, predno so Turki popolnoma popustili svoje okope, so nekatere pozicije tako brzo šle iz rok v roke, da ne Rusi ne Turki niso mogli pobirati svojih ubitih in ranjenih. Po končani bitvi so bili ranjeni Turki vzdignjeni in so prejeli pomoč od Ruskih zdravnikov; alizmed Ruskih ranjenih, kateri so bili tako nesrečni, da so obležali na onih mestih, katera je nekaj časa pozneje zajela Turška armada, ne eden ni ostal živ. Do 30 nesrečnim so Turki odsekali glave, mnogim roke, noge, ušesa, nos in spolovilne ude; prsi so jim razmesarili z jatagani; odsekane glave pa so Turki odnesli v stan, kjer so jih Rusi našli, ko so jim stan vzeli. Mi smo videli z lastnimi očmi odrezane glave in razmesarjena telesa, katerih krčljivo stisnjene žile in skrčeni členi pričajo, da so jih v strašnih mukah žive rezali. Videli smo eno obrezglavljeno in razmesarjeno teló na lazaretnih nosilih in blizo nosilnic dve obrezglavljeni telesi samitarjev z „rudečim križem“ na levem rokavu. Pridržavamo si strogo samo to poročati, kar smo sami videli, in prepuščamo pričam boja dokazati, kako so Turki prelomili vojni zakon in pravo vojne, ker so vzdignili dve parlamentarni zastavi in zavratno napadli Ruse, ko so nehali streljati. Mi želimo, da bi omikani svet sodil to nasprotje, katero smo mi drugi dan po bitvi našli na kakih sto metrov daljavi: iz ene strani čez 50 ranjenih Turkov, dobivših pomoči od zdravnikov Ruske armade, kakor človekoljubje tirja; a z druge strani cele kupe odrezanih glav — gnjusni trofej barbarstva Turške regularne armade.“

(Podpisani:)
S. B. Brakenberi,
podpolkovnik in vojni dopisnik časopisa „Times“.
Die de-Lonle, specijalni dopisnik časopisov „Moniteur Universel“ in „Monde Illustré.“
G. de Lamot, dopisnik časopisa „Temps“.
J. L. Tellie,
dopisnik časopisa „La Illustracion Española u American a“.

Iz Zagreba 20. avg. — Živabno bilo je politično življenje kod nas pretekle dni; največ povoda v to so dali Magjari. Kakor pri vas na Slovenskem ob kresu po vseh gorah vžigajo ognje, tako so pri nas na Hrvaškem na mnogih krajih napravljali „pučke skupštine“, ki jih Slovenci prav dobro „tabore“ zovete; vsem je nasproti Magjarskim turčinom bilo isto geslo: „proč s Turkom iz Evrope in narodna in verska svoboda jugoslovanom s pripomočjo Rusije in Avstrije“. Vam Slovincem v Ljubljani ni sicer bilo dovoljeno istega mnenja izreči v Udmatskem taboru; al bodite uverjeni, da je blagi namen vaš bil po vsem slovanskem jugu tako navdušeno pozdravljan, kakor če bi bili tabor imeli v Udmatu. — Druga skupščina velike važnosti pa je bila tu skupščina Graničarov, ki so, ker jim ni bilo dovoljeno, po deputaciji pokloniti se Nj. Veličanstvu in zaradi železnice osebno presvitlemu kralju izraziti svoje prošnje, po preuzviš. poveljniku baronu Mollinary-u Nj. veličanstvu izročili adresu podpisano od 196 poverjenikov vojaške granice. Prošnja njihova gre na to: 1) naj Nj. veličanstvo ukaže, da Ogersko ministerstvo državnemu zboru 5. julija predloženi načrt o Granični železnici nazaj vzame; 2) naredi naj se železnica v Granico po načrtu c. k. general-komande Zagrebške od Zemuna (Semlin) k Jadranskemu morju skozi Granico po najkrajši poti; 3) da se iz 30.000 oralov nekdanji Brodski in Petrovardinski polkovniki spadajočega gozda obstoječi investicijski zaklad kot privatna lastnina Granice v zemljištniku vknjiži in uprava tega premoženja izroči komisiji, isključljivo iz Graničarov izvoljeni in pomnoženi. Nadjati se je, da se Graničarom posreči ta prošnja, vsaj je neko ugodno znamenje to, da Njegovo veličanstvo ni sprejelo od poveljnika vojaške Granice barona Mollinary-a, kateri povod je bil najbolj to, da tudi on se ne naklada z Magjarskimi nakanami. — Magjari pihajo kakor gadi zato na Mollinary a. Menda bi železnica, kakor jo Graničari hočejo, ugajala tudi nameravani vaši Kranjski dolnjski železnici, ki bi se ž njo pri Ogulinu sklenila. — Deželni zbor se vendar začne 1. septembra, ako mu mahoma Magjarska železna roka duri ne zalopi. — Tudi pri nas imamo časnik, kateri je policiji tako priljubljen, da ga po dvakrat in trikrat na teden za se obdrži — to je „Agrar Presse“. — Šaljivi naš časnik „Humoristički list“ dobro izpolnuje nalogo tacih listov: „ridendo dicere veritatem.“ — Kmetovalci naši so letos vsi potrti; polje suho in izgorelo, senožeti rumene in paste; grozdje se osipava; koruze, glavne hrane našega naroda, ne bo. — Naj vam povem še par besedi o Lipiških naših toplicah, ker ne vem, da bi se bilo kedaj kaj več o njih bralo v slovenskih listih. To so vam toplice v Lipiku, da jim jih ni para na svetu. Pri izvirku je voda 51 stopinj R. vroča, tako, da se mora v posebnem rezervaru hladiti. V razhlajeni vodi se kopljejo bolniki, pa jo tudi pijejo. Jod tem toplicam daje posebno zdravilno moč. Po 3—4 kopvah — pišejo „Pučke novine“ — se ti zdi, da se ves pomladuješ; bolniki, ki niso na nogah mogli stati, so kmalu trdni, stare rane se celijo čudovito itd. Dr. Hinko Kern je izvrsten zdravnik. A želeli bi bilo, da bi čudadelne, pa še zelo primitivne te toplice prišle v premožne roke, ki bi skrbele, da bi se vredile po razmerah družih toplic v dober stan. Dozdaj je bilo letos v Lipiških toplicah 600 bolnikov.

V Gorici 20. avg. — Italijani imajo navado reči „preziose confessioni“. Naj prepišem jez sem-le nekaj tacih neprecenljivih izpovedkov, na priliko: „Kar je nekaj časa sem, lotila se je naših rodoljubov neka malomarnost; prav zaspalo je naše gibanje, posebno na političnem polji; zadruštvo „Sloga“ se nekateri gospodje

v mestu in na deželi še ne zmenijo ne in list „Soča“ uživa zmerom manjšo duševno pa tudi materialno podporo; dopisniki so umolknili.... in naročniki tudi jako neredno ali pa prav nič ne plačujejo. Da odkritosrčno izrečemo: mislili smo, da je našim rodoljubom prav enako postalo, če se politično društvo „Sloga“ ohrani ali propade; in prav taka misel nas je navdajala gledé lista....“ To je tekst brez komentarja. Tako je pisal 17. avgusta t. l. nek tednik, kateri že 7 let izhaja in kateri je mnogokrat svoje predale polnil z obširnimi popisi in povdarki narodnega napredovanja na Goriškem. Omenjeni sestavek pripoveduje dalje, da zadnjič ni bilo občnega zbora „Sloge“, ker se ni bilo zbralo toliko udov, da bi se bilo moglo sklepati; da občni „Slogin“ zbor je odložen do 24. avgusta; da se je bilo celó bati, da ne bi list „Soča“ v Gorici prenehal ali pa se v Trst preselil in z ondašnjo „Edinost“—jo zedinil. Ta nevarnost — pravi dalje sestavek — je rodoljube Goriške zbudila, da so sklenili Gorici „Sočo“ ohraniti. Bili so razgovori v Gorici in v Trstu o tej zadevi: „Soča“ ostane v Gorici — in „Edinost“ se znabiti pozneje potruji v Gorico. Slednjič priporoča spis ohranitev društva „Sloga“, vabi rojake, da naj se v društvo vpišejo in občnega zbora 24. t. m. udeležijo. — Podavši s tem čitateljem „Novic“ posnetek navedenega sestavka brez komentarja, naj smem povdariti, da se do pičice izpolnuje vse, karkoli sem jez — bodi-si ustmeno v pogovorih z našimi rodoljubi, bodi v svojih „Noviških“ dopisih — zastran naših Goriških zadev trdil. Tudi za bližnjo prihodnost imam svoje prerokbe pripravljene. Če rečem jez — o pravem času —: tako in tako je, — tako in tako bo, — gorjé mi! kedar se pa gledé na naše ljudi in reči uresniči vse, kar jez od začetka prerokujem — potem pišejo gospodje jeremijade po kopitu zgorej posnetega spisa v glasilu Goriške „Sloge“! — Pevsko društvo „Slavec“ naznanja, da bode imelo na sv. Jerneja dan svoj občni zbor. Tisti dan bode tudi cerkvena „Slavčeva“ produkcija v kapeli bogoslovskega semenišča, popoldne pa koncert na vrtu Catterini-evem. — Včeraj so bili naši okoličani le z dvema „ballo“-ma zadovoljni. — Dne 17. avg. je padel v poštnem poslopji 2leten otrok z 2. nadstropja na dvorišče in si nožico zlomil. — Na čast cesarjevemu rojstn. dnevu ste meščanska in vojaška banda — ne skupaj, kakor po navadi — ampak vsaka posebej mesto obhodili. Mestna se je ustavila pred okrajnim glavarstvom in pred županovo hišo, vojaška pa pred okrajnim glavarstvom in nadškofijo. Vojaki so imeli mašo v mestu, ne na Rójicah. — V kratkem bo tukaj lepa vojaško-cerkvena svečanost: prevzv. knezo-nadškof bodo blagoslavljali Weberjevemu polku (Nr. 22) novo bandero. Za botro je presvitla cesarica izvolila gospó baronovko Pino-vko, gosp. namestnika Primorskega soprugo. — 15. avgusta je tudi bogoslovsko učilišče končalo šolsko leto. Novo šolsko leto bode začelo (letos) 16. oktobra, v prihodnje pa kakor srednje šole, 1. oktobra.

V zdoljnem Zemonu na Notranjskem 19. avg. (Nadloge letošnje letine.) „Novice“ so nam unidan naznanile novo turšično bolezen. Danes naznanjam pa jaz hudo zeljno nadlogo, katera, ko bi se razširila, bode nas Zemonce silno zadela, ker mi zelje sadimo za trgovino v bližnjo Reko; polovica ga je skoraj že proč! Zelje gnjije, in neke gosenice so na njem, ki so podobne turšičnim črvom na srčnih listkih. Ni jih v tolikem številu kot lani, a vendar so buje zato, ker to, kar one objedó, vse začne gnjiti; dolge so po 2 palca, zdolej temno-zelene, po strani imajo rumene proge, zgorej pa so rujave, sive, črne barve, marogaste. Te sodrge ne pomni nihče, da bi se bila pri nas kdaj prikazala na

zelji. Le po ena, k večemu 2 se nahajate na vsakem stebelu. Včasih so „šuštarji“ ali poljske stenice zelje napadle, a letos ni teh opaziti. Letos imamo, hvala Bogu, jako obilo sená, al zavoljo pomanjkanja živine mu je cena tako nizka, da je komaj po 50 krajc. cent. Mi Notranjci smo silno ob govejo živino, in to zaradi lanske slabe letine, ko smo morali se znebiti živine. Kdor je imel 6, 7 repov, jih ima zdaj 2, 3, kdor pa je imel 2, 3, nima zdaj nobenega; al kupiti jih ne bo za kaj, ker so pridelki, ki jih mi kmetje tukaj prodajamo, po nič. Pa še to malo, kar se pridelala, so delavci nam pobrali, ki zahtevajo po 50—55 kr. na dan in hrano, ženske pa po 30—40 kr. — Vreme do zdaj smo imeli prav ugodno, vsaj vsacih 8—14 dni je bil dež do zdaj. — Na korunu se sem ter tje kaže zopet bolezen, pa tudi na fižolu, ki se na rastilu posuši. — Čebele so se letos jako slabo obnesle, vzrok temu je bil spomladni mraz in dež; zato je silno malo bilo rojev, pa še ti so bili pozni; maja meseca se ni mogel še nihče ponašati z nobenim rojem.*) — Spomladi smo se nadjali obilih pridelkov, a zdaj smo na slabem. Bog obvaruj, da bi nam še davke povišali! Če bi se to zgodilo, gre vse na boben.

J. P. Škrlež.

Iz Ljubljane. — 47. rojstni dan presvitlega cesarja je bil v soboto 18. t. m. tudi tukaj s cerkveno svečanostjo obhajan.

— (Iz seje dež. odbora 18. avgusta.) Predlogom dotičnih krajnih in okrajnih šolskih svetov je deželni odbor pritrnil, da se v učiteljskih službah definitivno potrdijo učitelji: Matija Petrič v Strugah, France Koler v Štalcarjih, in France Peruci na Vačah, in da se ljudska šola v Starem Logu provizorno razširi na 2 razreda, za 2. šolski razred pa začasno učiteljica v službo vzame. — Za uravnavo reke Save pri Dolu je deželni odbor odločil 5000 gold. subvencije iz deželnega zaklada dodati oni večji svoti, ki je odločena iz državne blagajnice temu delu.

— C. k. dvorni svetnik in deželni glavar dr. vitez Kaltenegger je v priznanje zaslužnega delovanja dobil viteški križ Leopoldovega reda.

— Vratár deželne hiše g. Jakob Žitko je za mnogoletno zvesto službovanje dobil sreberni križec za zasluge.

— Vsakoletnih duhovnih váj, ki so se tukaj letos začele 20. dne t. m., se udeležuje 62 duhovnikov.

— (Čitalnična beseda) na vrtu gostilne v nedeljo je privabila nenavadno veliko število gostov, ki so živahno ploskali pesmam pevskega zbora in pa vojaški godbi in veselico zapustili z željo, naj bi ne bila to zadnja letošnje „tople sesone“.

— Drugi izlet „Brenceljna“ se je zopet dobro prikupil občinstvu. Le tako naprej!

— (Pobirki iz časnikov.) „Laibacherica“ oklicuje v svojem 189. listu, da je za Kranjske ljudske učitelje, ki se izpričati morejo o moraličnem obnašanju, marljivem službovanju, iskrenem gojenju slovenščine in učenju sadjereje, izpraznjenih 6 Metelkovih premij po 42 gld.; prošnje se imajo po krajnem šolskem svetu do 24. septembra izročiti c. kr. deželnemu šolskemu

*) Ljubljanski čebelarji pa so tako zadovoljni s svojim čebelami, da že več let ne tako. Zadeli smo včeraj po naključju na Sovanov vrt, kjer sta jako marljiva čebelarja gospoda Sovan in Marolt vagala nekatere panjove. Nek družic, ki je 14. dne t. m. vagal 52 funtov, vagal je včeraj že 64 funtov. Vsak dan so dosihmal pridne živalice donesle 1½ funta. Da bi jim le silna suša zadnjih 3 dni ne vničila dozdaj tako bogate paše na ajdi.

svetu. Ne moremo skrivati, da nas je novica: gospod Janko Pajk je imenovan za profesorja v nemški Ried, nekako osupnila, ker nam je znano, da zaradi silovitega premeščenja iz Mariborske gimnazije se je pred 5 leti odpovedal profesuri in ostal v Mariboru. Nek dopisnik „iz Slovenskega“ Zagrebškemu „Obzoru“ razklada Riedsko profesuro tako le: Gospod Pajk ostao je u Mariboru i skušao zasebnimi zaslužki, s tiskarno živeti. A osoda mu je bila u tom poslu i u drugih privatnih razmerah nemila, i moliti je morao nove službe na austrijskih gimnazijah. Natecovao je v Celovac — zahman, u Inomost — takodjer zahman; dobio je naposled službu u — Riedu.“ — Odgovornost za to poročilo prepuščamo dopisniku „Obzorovemu“.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Državni zbor je sklican na 4. dan septembra. Nove davkovske predloge pridejo prve na vrsto. — Drugih važnih političkih novic ni nič.

Iz Galicije. — Deželni zbor Gališki kuje zdaj adreso na cesarja, pa ne ve, kako bi jo skoval. Poljaki bi radi napovedali vojsko Rusom, ako bi v Galiciji ne bilo tudi Rusinov. Turška „N. fr. Presse“ pravi o načrtu navedene adrese: „ako Gališki zbor ne napove Rusom vojske, ne velja več Poljska pesem: „še Poljska ni propala“, — Poljska je potem gotovo zgubljena. In taki listi, ki tako drzno šuntajo na boj z Rusijo, veljajo za — vladne liste, za katere ni nobene policijske roke.

Iz Rusko-Turškega bojišča. — Iz Azije ni nič zanesljivih važnejših poročil, menda so bile zadnje dni le majhne praske med prednjimi četami. Tudi od Donave ni novic, še celó lažljivih Turških ne. Kakor se zdaj pokaže, zadnje Turške „zmage“ niso bile tako velikanške, ker so Rusi še zmiraj na Balkanu in prehodi niso v Turških rokah. Iz tega kraja je najvažnejše to, da se čedalje bolj bliža čas, ko bodo Srbi stopili vnovič na bojišče; porok temu je to, da je Ristič postal predsednik ministerstva, kar pomeni vojsko.

Bolj živo je v Hercegovini. Tu so Črnogorci odločno prijeli trdnjavo Nikšič. Vzeli so že prednje jako močno trdnjavo Čadjalico in 19. dne t. m. so pridri tudi v mesto. Le trdnjava sama se še drži, a vsak dan je pričakovati, da se bo podala tudi ta, predno jej pride od Kolašina na pomoč Turška četa 10.000 mož, kateri so Črnogorci naproti poslali 5000 svojih junakov. Trdnjava Nikšič je zato važna za Črnogorce, ker je od nje edini ložji napad na Črnogoro iz Hercegovine. Črnogorci bodo to trdnjavo najbrže razdjali, kakor so razdjali Medun.

Žitna cena

v Ljubljani 18. avgusta 1877.

Hektoliter v nov. denarji: pšenice domače 9 fl. 10. — banaška 11 fl. 24. — turšice 6 fl. — soršice 6 fl. 40. — rži 7 fl. — ječmena 4 fl. 55. — prosa 4 fl. 70. — ajde 6 fl. 48. — ovsa 3 fl. 90. — Krompir 3 fl. 40 kr, 100 kilogramov.

Kursi na Dunaji 21. avgusta.

Unirani državni dolg 63 fl. 25 kr. Ažijo srebra 105 fl. 85 kr.
Narodno posojilo 66 fl. 85 kr. Napolendori 9 fl. 70 kr.